ΜΙΑ ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Προδομένη νεολαία

ΟΙ ΝΕΟΙ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ ΜΑΣ

7.- Γενική μόρφωση καί ἀπρόσιτοι καθηγητές

ΤΟΥ ΛΕΥΤΕΡΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ. Τοῦ ἀπεσταλμένου μας. —

ΕΙΔΑΜΕ προχθές τό Πανεπιστήμιο «ἀπό μέσα»: μέ τά μάτια ἐκείνων πού διδάσκουν σ' αὐτό. Καί τά συμπεράσματα πού βγήκαν, ἦσαν ἀπογοητευτικά. Ἄς δοῦμε, ὅμως, πῶς βλέπουν τό «Ἀριστοτέλειο» καί τούς καθηγητές του, οἱ φοιτητές τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης γιά νά σχηματίσουμε πληρέστερη εἰκόνα γιά τά πράγματα.

● ΜΙΛΑΕΙ ἕνας δευτεροετής φοιτητής τῆς Ἰατρικῆς, ἀπό τήν Ἀθήνα: «Στό Πανεπιστήμιο τῆς Θεσσαλονίκης μέ στείλανε — δέν ἤλθα. Πῆρα 127 μονάδες στίς εἰσαγωγικές ἐξετάσεις καί, βάσει τοῦ βαθμοῦ τοῦ ἀπολυτηρίου μου, μέ στεῖλαν ἐδῶπέρα. Θέλετε νά σας μιλήσω γιά τούς καθηγητές μου; Δυστυχῶς, δέν ἔχει σβήσει ἐκεῖνο τό παλιό — οἱ καθηγητές στήν ἕδρα, οἱ φοιτητές κάτω. Οἱ καθηγητές, εἶναι ἀπρόσιτοι γιά τούς φοιτητές. Ἕνας φίλος μου, πού ἔχει σπουδάσει στήν Ἰταλία, μοῦ ἔλεγε πῶς οἱ Ἰταλοί καθηγητές δγαίνουν στό διάλειμμα μέ τούς φοιτητές, συζητοῦν μαζί τους, κλωτσάνε τή μπάλλα τους, κινοῦνται ὁλόγυρά τους, σά φίλοι. Ἐδῶ, δέν γίνονται αὐτά τά πράγματα. Ὁ καθηγητής, εἶναι μακρυά μας. Ἐμεῖς, ὅμως, τόν θέλουμε πιό κοντά μας. Νά τόν δοῦμε στό δρόμο, ὅταν κατεβῆ ἀπό τό αὐτοκίνητό του, νά τοῦ ποῦμε "καλημέρα" καί νά μᾶς χαιρετίση. Δέν λέω, ὑπάρχουν καί μεσοικοί καθηγητές πού εἶναι προσιτοί. Αἴφνης, ὁ κ. Τρακατέλλης, πού εἶπε ἀπό τήν ἕδρα, ὅτι θέλει νά γνωριστῆ προσωπικά μέ ὅλους μας— νά συζητήση τά προβλήματά μας. Καί τό ἐφαρμόζει: κάθε Πέμπτη, ἔχει ὁρίσει μιά ὥρα, πού μποροῦν οἱ φοιτητές νά πηγαίνουν καί νά τόν βλέπουν. Εἶναι νέος, 40 ἐτῶν, ὁ καθηγητής αὐτός. Ἀλλά καί ὁ κ. Καναριώτης, στήν ἕδρα τῆς Ἀνατομίας, πού εἶναι μεγάλος στήν ἡλικία, δείχνει ἐνδιαφέρον γιά τούς φοιτητές. Γιά τούς ἄλλους, καλύτερα νά μή γίνεται λόγος».

● ΜΙΛΑΩ μέ μιά φοιτήτρια τῆς Ὀδοντιατρικῆς, 23 ἐτῶν, ἀπό τήν Πάτρα: «Ἐλέν ὑπάρχει καί πολλή ἐλευθερία στό Πανεπιστήμιό μας. Στήν Ἀθήνα, εἶναι πιό ἐλεύθεροι οἱ φοιτητές. Ἐκεῖ, δέν ἀγοράζουν ὅλα τά ἐργαλεῖα κι' οὔτε τούς κάνουν ἔλεγχο, ἕνα πρός ἕνα, γιά νά δοῦν ἄν τᾶχουν προμηθευθῆ. Ἐδῶ, πρίν ἀρχίσουμε ἐργαστήρια καί κλινικές, τό πρῶτο ἐργαστήριο τρώγεται μέ τόν ἔλεγχο τῶν ἐργαλείων. Ἄν σοῦ λείπη ἕνα ἐργαλεῖο, ἤ θά σέ διώξουν ἤ θά σ' ἀναγκάσουν, τήν ἐπόμενη φορά, νά τό φέρης καί νά τό δείξης. Στήν Ἀθήνα, δέν γίνεται αὐτό. Καί στά ἕξια Πανεπιστήμια, τά ἐργαλεῖα τά παρέχει ἡ Σχολή. Ὁ φοιτητής τά χρησιμοποιεῖ καί ὅταν τελειώση τίς σπουδές του, τά ἐπιστρέφει».

ΚΑΙ ΝΑΙ ΚΑΙ ΟΧΙ

— Γενικά, εἶσαι εὐχαριστημένη ἀπό τίς σπουδές σου στό ἐδῶ Πανεπιστήμιο;

— Ἐξαρτᾶται. Ἀπό ὁρισμένες πλευρές τοῦ Πανεπιστημίου, εἶμαι εὐχαριστημένη. Ἀπό ἄλλες, ὄχι. Μοῦ ἀρέσει ἡ Σχολή μου, ἀλλά ἡ Ὀδοντιατρική τῆς Θεσσαλονίκης ἔχει πολλά προβλήματα ἄλυτα. Αὐτά τά προβλήματα ἀφοροῦν τό χῶρο, τήν πολλή ἐργασία πού ἔχουμε καί τόν λίγο χρόνο πού μᾶς ἀφήνουν γιά νά τήν ἐκτελέσουμε, καί τά πολλά ἔξοδα—εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά ἀγοράζουμε τά ἐργαλεῖα καί τά ὑλικά.

— Τά ἐργαλεῖα τά ἀγοράζετε ἀπό τήν ἀρχή;

— Καί στό α' ἔτος ἀγοράζουμε ὁρισμένα. Τά πιό πολλά, ὅμως, στό ε' ἔτος. Ἐπιπλέον, ὅσοι εἴμαστε ἐκτός Θεσσαλονίκης, δέν βρίσκουμε ἀσθενεῖς γιά τίς κλινικές. Οἱ περισσότεροι ἀσθενεῖς μας, γιά νά κάνουμε πρακτική ἐξάσκηση, εἶναι συμφοιτητές μας.

— Μήπως ὁ κόσμος φοβᾶται νά ἐμπιστευθῆ τή θεραπεία τῶν δοντιῶν του σέ φοιτητές;

— Ἡ δουλειά πού κάνουμε, δέν εἶναι ἀνεύθυνη. Μᾶς παρακολουθοῦν, πάντοτε, βοηθοί καί ἐπιμελητές. Πάντως, παίζει ρόλο, βέβαια, καί ὁ ψυνολογικός παράγων.

● ΣΥΖΗΤΗΣΗ, τώρα, μέ ἕνα φοιτητή τῆς Σχολῆς Ν.Ο.Ε. ἀπό τή Θεσσαλονίκη:

— Προσωπικά, πιστεύω ὅτι ἕνας φοιτητής δέν παίρνει τά κατάλληλα ἐφόδια ἀπό τό Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης κι' ἀπ' ὅ,τι ξέρω, δέν παίρνει τά κατάλληλα ἐφόδια καί ἀπό τά ἄλλα Πανεπιστήμια τῆς Ἑλλάδος. Πιστεύω, δηλαδή, ὅτι ὑπάρχει κάτι σάν ἡμιμαθεία, ἡ ὁποία ὀφείλεται σέ πολλούς παράγοντες. Πρῶτα - πρῶτα, εἶναι τά μαθήματα. Ἡ κατάρτιση πού παίρνουμε στό Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης καί συγκεκριμένα στή δική μου τή Σχολή, εἶναι ἀρκετά ἐλλιπής, ἀρκετά γενική. Σήμερα, ὅμως, παντοῦ ὑπάρχει μιά εἰδίκευση. Δέν ὠφελεῖ, συνεπῶς, ἡ γενικότητα, ἡ γενική μόρφωση. Ἡ δική μας Σχολή ἱδρύθηκε τό 1950 καί τά δεδομένα τοῦ μεταπολεμικοῦ κράτους ἦταν ἀρκετά γενικά. Γιά τά δεδομένα τοῦ 1950, ἴσως νά ἦταν καλή ἡ Σχολή μας. Γιά τά σημερινά ὅμως, δεδομένα, δέν εἶναι καλή. Χοειάζονται πολλές καινοτομίες — περισσότερες ἀπ' αὐτές πού ἔγιναν πέρυσι. Τό Πολυτεχνεῖο, νομίζω ὅτι βγάζει ἀρκετά κατασταλαγμένους ἀνθρώπους. Οἱ πανεπιστημιακές σχολές ὅμως, δέν πιστεύω ὅτι βγάζουν ἐπιστήμονες μέ τήν πλήρη σημασία τῆς λέξης.

— Μπορεῖς νά μοῦ ἀναφέρης στοιχεῖα, πού νά ἀποδεικνύουν αὐτά πού ὑποστηρίζεις γιά ἡμιμάθεια κλπ.;

ΜΟΝΟΜΕΡΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑ

— Βέβαια. Κάνουμε ἀποκλειστικά τό μάθημα καπιταλιστική Οἰκονομία καί καθόλου μιά ἄλλη Οἰκονομία — τήν Οἰκονομία τῶν Ἀνατολικῶν κρατῶν. Κι' αὐτά πού μᾶς μαθαίνουν, ὅσον ἀφορᾶ στήν καπιταλιστική Οἰκονομία, εἶναι τά μισά.

— Ποῦ τό ἀποδίδεις αὐτό;

— Σέ πολλούς παραγοντες. Ἕνας, εἶναι οἱ λόγοι σκοπιμότητος. Βέβαιο, εἶναι δύσκολο νά τό ὑποστηρίξω, ἀλλά πάρτε το, ἐν θέλετε, σάν ἰδέα μου. Θά ἔλεγα, δηλαδή, ὅτι οἱ ἰθύνοντες πάντοτε κρατοῦσαν τό λαό καί ἰδίως τή νεολαία, πού εἶναι τό μεγαλύτερο δυναμικό κεφάλαιο τῆς χώρας, σ' ἕνα ἐπίπεδο ἀμαθείας ἤ ἡμιμάθειας. Δέν ἔδιναν στή νεολαία τά κατάλληλα ἐφόδια, δέν χορηγοῦσαν τίς κατάλληλες πιστώσεις γιά τήν Παιδεία...

— Ἄν δεχθῶ ὅτι τό Κράτος δέν ἤθελε νά σοῦ μάθη κάτι πού πάει κόντρα στά συμφέροντά του, δέν μπορῶ νά συμφωνήσω στό ὅτι θά ἀπέφευγε νά σοῦ μάθη κάτι πού εὐνοεῖ τά συμφέροντά του. Θέλω νά πῶ τό ἑξῆς: Μπορεῖ τό Κράτος νά μήν ἤθελε νά σέ διδάξη Μάρξ. Δέν βρίσκω, ὅμως, τό λόγο, γιατί νά μήν ἤθελε νά σέ διδάξη καλό Μάρκετινγκ.

— Γιά τούς λόγους πού σᾶς εἶπα. Γιατί ἐπιδίωκε νά μέ κρατήση σέ ἡμιμάθεια. Ἀλλά κι' ἄν αὐτό δεν εὐσταθῆ, ὑπάρχουν κοπαλλές ἐγγενεῖς ἀδυναμίες στήν Ἐκπαίδευση, πού τά φέρνουν ἔτσι, ὥστε νά μή διδαχθοῦμε αὐτά τά πράγματα. Βιβλία, καθηγητές κλπ. Τή θεωρία τοῦ Μαρκετινγκ πού ἀναφέρατε μᾶς τήν διδάσκει ἕνας βιομήχανος, ὁ ὁποῖος εἶναι καθηγητής... Ἐν πάση περιπτώσει, ἐγώ προσωπικά, τά οἰκονομικά πού διδασκόμαστε, τά ἀμφισβητῶ σάν Ἐπιστήμη. Διδασκόμαστε θεωρίες πού ἐξυπηρετοῦν τό καπιταλιστικό σύστημα, Μάρσαλ, Ρικάρντο, τούς κλασικούς τέλος πάντων, Ἄνταμ Σμίθ, μέσα στά πλαίσια πού ἐξυπηρετοῦνται τά συμφέροντα τοῦ συστήματος. Δέν διδάσκεται ὁ Μάρξ, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀντιντιον τοῦ συστήματος Καί ἐκτός αὐτοῦ, ἀμφισβητῶ ὅτι διδάσκεται σωστά καί ἡ καπιταλιστική οἰκονομία. Δέν ἔχουμε τά μέσα γιά νά διδάξουμε, σπουδάζουμε χώρων διδασκαλίας, βιβλιοθηκῶν, ἐπαρκῶν βιβλίων κλπ. Κι' αὐτά ὅλα, τά ἀποδίδω στό ὅτι δέν λειτουργεῖ καλά τό σύστημα, γενικά. Καί ἐφ' ὅσον δέν λειτουργεῖ καλά τό σύστημα, ἡ Ἐκπαίδευση χωλαίνει.

— Μήπως αὐτό συμβαίνει ἐπειδή εἴμαστε ὑπανάπτυκτο κράτος;

— Ἀκριβῶς. Ἐπειδή εἴμαστε ὑπανάπτυκτο κράτος, δέν μπορεῖ νά λειτουργήση ὁμαλά καί ἡ Παιδεία, ἐν συγκρίσει μέ ἕνα ἄλλο κράτος, ὅπως εἶναι ἡ Ἀγγλία, ἡ Γερμανία, ἡ Γαλλία... Εἰδικά, τώρα, γιά τήν οἰκονομική Ἐπιστήμη, ἐγώ ἀμφισβητῶ ὅτι εἶναι Ἐπιστήμη. Ἕνας γιατρός, κάνει Ἐπιστήμη, συγκοινόμενος μέ μᾶς γιατί τό αἷμα καί τά κύτταρα εἶναι, τά ἴδια καί στο καπιταλιστικό καί στό σοσιαλιστικό σύστημα. Ἡ οἰκονομία, ὅμως, ἡ Ἀγορά, δέν εἶναι τό ἴδιο, στό καπιταλιστικό καί στό σοσιαλιστικό σύστημα. Ἀλλάζουν τά πράγματα. Γι' αὐτό λέω ὅτι δέν διδασκόμαστε Ἐπιστήμη.

— Δηλαδή, δέν βλέπετε δυνατότητες βελτίωσης γιά τή Σχολή σου;

— Βλέπω δυνατότητες βελτιώνεται καί ἐπιτυξημένη 1961» καί βρισκόμαστε στό 1972...

● ΣΥΖΗΤΗΣΗ μέ τήν Ἑλένη, 21 ἐτῶν, φοιτήτρια τῆς Φιλοσοφικῆς, ἀπό τόν Πειραιά.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ-ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ

— Γιατί ἤρθες στό Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης;

— Τυπικά, γιατί πέτυχα ἐδῶ. Οὐσιαστικά, ὅμως, γιατί ἤθελα νά ρθῶ σ' αὐτό τό Πανεπιστήμιο. Ἦταν μιά καλή εὐκαιρία, τό ὅτι πέρασα ἐδῶ.

— Εἶναι καλύτερο τό Πανεπιστήμιο τῆς Θεσσαλονίκης ἀπό τό Πανεπιστήμιο τῆς Ἀθήνας;

— Ἡ Σχολή μας, ἡ Φιλοσοφική, εἶναι καλύτερη. Εἶναι καλύτερη, πρῶτα ἀπ' ὅλα, ἀπό τήν ἄποψη τῆς γλώσσας. Ἡ γλῶσσα, στό Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, εἶναι καλύτερη ἀπό τή γλῶσσα τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Μιλᾶμε ἑλληνικά. Καί γράφουμε ἑλληνικά.

— Τί ἐννοεῖς;

— Τά βιβλία εἶναι γραμμένα σέ σημερινή δημοτική γλῶσσα. Δέν ὑπάρχει καθαρεύουσα στή Σχολή μας. Οἱ καθηγητές, μιλᾶνε στή δημοτική. Μοιραῖα, κι' ἐμεῖς, μαθαίνουμε σωστά τή γλῶσσα μας. Αὐτό, δέν συμβαίνει στήν Ἀθήνα. Ἔχει πλούσια παράδοση ἡ Φιλοσοφική τῆς Θεσσαλονίκης. Στήν Ἀθήνα, δίνεται μεγαλύτερη σημασία στόν κλασικό πολιτισμό, ἐνῶ ἐδῶ, ὁ φοιτητής, ἀποκτᾶ πιό πολύπλευρη γνώση. Κάτω, στήν ποίηση, φτάνουμε μέχρι Σολωμό. Ἐδῶ, κάνουμε Σεφέρη καί Ἐλύτη.

● Η ΕΛΕΝΗ, ἀπό τά Τρίκαλα, 20 ἐτῶν, φοιτήτρια τῆς Θεολογικῆς, λέει τά ἑξῆς:

— Εἶμαι πολύ ἀπογοητευμένη ἀπό τή Σχολή μου. Πρῶτα ἀπ' ὅλα, ἡ γλῶσσα πού χρησιμοποιοῦν οἱ καθηγητές, εἶναι ἀπερίγραπτη. Σέ συναδέλφους μου, πού χρησιμοποιοῦν τή δημοτική, γίνεται ἕνας ἀδυσώπητος πόλεμος νεύρων. Ὑπάρχει μεγάλη ἀντίδραση. Ἔπειτα, οἱ καθηγητές οἱ ἴδιοι, ἐν ἐξαιρέσης 2—3 ἀνθρώπους, δέν σκέφτονται σύγχρονα, σέ ἀπογοητεύουν. Γιά τό περιβάλλον, ἄς μή συζητᾶμε. Εἶναι φοβερό. Ἐγώ, δέν ἀνήκα σέ Χριστιανική Ὀργάνωση καί δέν μέ βοηθᾶει κανείς. Αἰσθάνομαι ἀπομονωμένη.

● Η ΑΓΓΕΛΑ, 22 ἐτῶν, τέλειωσε τό Πανεπιστήμιο τῆς Ἀθήνας, καί τώρα εἶναι στο Ψυχολογικό Τμῆμα τῆς Φιλοσοφικῆς τοῦ «Ἀριστοτέλειου». Λέει τά ἑξῆς γιά τίς ἐμπειρίες της, στήν Ἀθήνα κι' ἐδῶ:

ΠΟΛΥ ΚΑΛΥΤΕΡΑ

— Ξεκινάω τίς σπουδές μου στό Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, μέ τήν ἐλπίδα ὅτι κάνω ἕνα πήδημα ἀπό τό σκοτάδι στό φῶς. Μέ τήν ἐλπίδα, ὅτι δέν θά νοιώω ἀπογοήτευση, στά τέσσερα χρόνια πού ἤμουνα στό Πανεπιστήμιο, δεν κέρδισα τίποτα. Κι' αὐτό, φοβᾶμαι ὅτι συμβαίνει στά περισσότερα παιδιά πού διαβάζουν πολύ τά πανεπιστημιακά μαθήματα.

● ΣΥΖΗΤΗΣΗ μέ τόν Χρῆστο, 22 ἐτῶν, φοιτητή τῆς Χημείας, ἀπό τήν Πτολεμαΐδα:

— Πῶς ἤλθες στό Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης;

— Τό Πανεπιστήμιο θά μέ βοηθοῦσε νά ἀποκτήσω μιά πιό ἐξελιγμένη σκέψη. Ἀλλά στό Πανεπιστήμιο, ἡ σκέψη μου σταμάτησε. Ἐνῶ στά 18 μου χρόνια ἡ σκέψη μου ἦταν πολύ δυνατή, πολύ καθαρή, πολύ πιστεύω ὅτι ἡ Φιλοσοφικῆς τοῦ «Ἀριστοτέλειου» ἔχει τά ἴδια γιά τίς ἐμπειρίες τη, στήν Ἀθήνα κι' ἐδῶ:

ΠΟΛΥ ΚΑΛΥΤΕΡΑ

— Ξεκινάω τίς σπουδές μου στό Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, μέ τήν ἐλπίδα ὅτι κάνω ἕνα πήδημα ἀπό τό σκοτάδι στό φῶς. Μέ τήν ἐλπίδα, ὅτι δέν θά νοιώω ἀπογοήτευση, στά τέσσερα χρόνια πού ἤμουνα στό Πανεπιστήμιο, δεν κέρδισα τίποτα. Κι' αὐτό, φοβᾶμαι ὅτι συμβαίνει στά περισσότερα παιδιά πού διαβάζουν πολύ τά πανεπιστημιακά μαθήματα.

● ΣΥΖΗΤΗΣΗ μέ τόν Χρῆστο, 22 ἐτῶν, φοιτητή τῆς Χημείας, ἀπό τήν Πτολεμαΐδα:

— Πῶς ἤλθες στό Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης;

— Τό Πανεπιστήμιο θά μέ βοηθοῦσε νά ἀποκτήσω μιά πιό ἐξελιγμένη σκέψη. Ἀλλά στό Πανεπιστήμιο, ἡ σκέψη μου σταμάτησε. Ἐνῶ στά 18 μου χρόνια ἡ σκέψη μου ἦταν πολύ δυνατή, πολύ καθαρή, πολύ κι' ἔπειτα... Κανονικά, θέπρεπε νά φύγω, νά πάω ἔξω νά σπουδάσω. Λεφτά, ὅμως, δέν ὑπάρχουν...

— Δηλαδή, δέν εἶσαι ἱκανοποιημένος ἀπό τη Σχολή σου;

— Εἶμαι ἀπογοητευμένος ἀπολύτως. Τό 99% τῶν φοιτητῶν, ἴσως νά ἀρκῆται στό γεγονός ὅτι παίρνει τίς τεχνικές γνώσεις πού τοῦ χρειάζονται, γιά νά κερδίση αὔριο 10.000 δραχμές τό μῆνα. Ἀλλά νομίζω, ὅτι αὐτά πού μᾶς διδάσκουν, τέρα ἀπό τήν τεχνική κατάρτη σή, δέν σοῦ δίνουν τίποτ' ἄλλο. Νοιώθω πως σπουδάζω σέ μιά Τεχνική Σχολή, κι' ὄχι σέ μιά Ἀνωτάτη Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου.

● ΜΙΛΑΩ μ' ἕνα φοιτητή τοῦ Φυσιογνωστικοῦ, 22 ἐτῶν, ἀπό τό Βόλο:

— Κατ' ἀρχήν, οἱ βοηθοί καί οἱ ἐπιμελητές, δέν ἔχουν δική τους προσωπικότητα καί συμπεριφέρονται ἀνάλογα μέ τούς καθηγητές τους. Ἄν τόν καθηγητή μπορῆς νά τόν πλησιάσης, μπορεῖς νά πλησιάσης καί τό βοηθό του. Ἄν ὁ καθηγητής εἶναι ἀπρόσιτος, ἀπρόσιτος εἶναι καί ὁ βοηθός. Γενικά, στούς βοηθούς καί τούς ἐπιμελητές βλέπω μιά ἀδιαφορία γιά τοὺς φοιτητή. Δέν δουλεύουν μέ κέφι αὐτοί οἱ ἄνθρωποι. Αὐτό, εἶναι, βέβαια, ἐπαγγελματικό τους πρόβλημα. Ἴσως δέν ἀμείβονται καλά, ἴσως δέν διδάσκουν αὐτά πού θέλουν, ἴσως δέν ἐργάζονται ὅπως θέλουν. Ἔχουν, ἴσως, δικά τους προβλήματα, πού, ὅμως, ξεσπάνε σέ μᾶς— Ἔχουν τόν ἀντικτυπό τους ἐπάνω στούς φοιτητές.

ΑΠΡΟΣΙΤΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

— Γιά τούς καθηγητές, τί ἐντύπωση ἔχεις;

— Οἱ πιό πολλοί καθηγητές εἶναι ἀπρόσιτοι, τουλάχιστον στά πρῶτα ἔτη. Βέβαιως, στό φροντιστήρια καί τα ἐργαστήρια, ἀποκτᾶς σχέσεις - σχέσεις, κάποια οἰκειότητα. Ἐγώ, πάντως, μονο γιά δυό καθηγητές μπορῶ νά πω ὅτι εἶναι προσιτοί στούς φοιτητές. Ὁ ἕνας εἶναι ὁ κ. Κάτσυλας, πού κάνει Ζωολογία καί ὁ ἄλλος, ὁ κ. Καστρίτσης, πού διδάσκει Γενική Βιολογία. Οἱ ἄλλοι, μήν τα ρωτᾶς. Δέν σοῦ δημιουργοῦν τό κλίμα πού χρειάζεται γιά νά τούς πλησιάσης.

● ΣΥΖΗΤΗΣΗ, τώρα, μ' ἕνα τελειόφοιτο τῆς Ὀδοντιατρικῆς, ἀπό τή Θήβα:

— Στήν ἀρχή, ὅταν ἤρθα ἐδῶ, στό Πανεπιστήμιο, ὑπῆρχε μιά γενική ψυχρότητα. Κατέβαιναν οἱ καθηγητές στά ἐργαστήρια καί φοβόμασταν. Ἦταν ἐκεῖνος ὁ Σάββος, ὁ Χυποτομάνος τρέμαμε. Δέν πλησιάζουσαν αὐτοί. Γενικά, οἱ καθηγητές τῆς Ἰατρικῆς ἦταν ἀπρόσιτοι, ἐκτός τοῦ Παπαπαναγιώτου τῆς Μικροβιολογίας. Στήν Ὀδοντιατρική, ἀντίθετα, οἱ καθηγητές εἶναι πιό προσιτοί. Τούς ἕκτω στό τούς ἑνιά, μπορεῖς νά τοὺς πλησιάσουμε νά τοὺς μιλήσουμε.

— Οἱ συνθῆκες δουλειᾶς πῶς εἶναι στή Σχολή σου;

— Στό 40 καί 50 ἔτος, δυσκολεύθηκα πάρα πολύ. Οἱ συνθῆκες ἦταν ἀπαίσιες. Σηκωνόμαστε στίς 6 τό πρωΐ καί ἐπιστρέφαμε στά σπίτια μας τό βράδυ. Μερικές φορές, χωρίς διάλειμμα γιά φαγητό. Ἕνα παράδειγμα: Εἴχαμε μάθημα στή Σχολή μας, ὡς τίς 12 τό μεσημέρι. Στίς 12. Ἐδῶ ἔβγαλα τό Γυμνάσιο καί εἶμαι σχεδόν ντόπιος.

— Πῶς βλέπεις τά πράγματα στό Πανεπιστήμιο;

— Βλέπω, ὅτι δέν μέ ἐνδιαφέρει καθόλου ἡ Χημεία. Ἀλλιώς περίνα τά πράγματα κι' ἀλλιώς τά βρῆκα. Ἀλλά ξεκινᾶς καί στό τέλος φτάνεις νά βελτιώνης τό ρολό. Ναί, δέν μέ ἐνδιαφέρει καθόλου ἡ Χημεία, ἔτσι ὅπως διδάσκεται στό Πανεπιστήμιο. Ὑπῆρχε μιά περίπτωση, νά γίνη Βιολογικό Τμῆμα, ὁπότε θἄθελα νά μεταγραφῶ ἐκεῖ. Δέν ἔγινε, ὅμως, τό ἔπρεπε νά παρακολουθήσουμε μάθημα στό ΑΧΕΠΑ. Τρέχαμε νά βροῦμε ταξί, γιά νά μας πάη ἀπό τήν ἀγορά στό Πανεπιστήμιο. Ἀπό κεῖ, μόλις τέλειωνε τό μάθημα, τροχάδην καί πάλι καί μέ ταξί, ἔπρεπε νά γυρίσουμε στή Σχολή μας, γιά νά μή χάσουμε τό μάθημα, πού ἦταν ἐργαστηριακό.

— Τώρα τελευταῖα, ὅμως, ἔμαθα πως ἔχουν διορθωθῆ κάπως τά πράγματα.

— Ναί. Ἔρχονται ὁρισμένοι ὁφηγητές καί κάνουν μάθημα στή Σχολή μας, πού εἶναι κάτω, στήν Ἀριστοτέλους.

ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ μ' ἕνα φοιτητή τῆς Ν.Ο.Ε., 20 ἐτῶν, ἀπό τήν Ἀθήνα:

— Κάποιος συνάδελφός σου, μοῦ ἔλεγε, ὅτι δέν διδάσκεσθε Μάρξ καί ἀπο μιά μεριά, τοβλέπε ἐξηγήσιμο. Μοῦ ἔλεγε, ὅμως, ἐπίσης ὅτι καί τις καπιταλιστικές οἰκονομικές θεωρίες, τίς διδάσκεσθε «ἐπάτρα - πάτρα». Εἶν' ἀλήθεια;

— Ἀλήθεια εἶναι. Κι' αὐτό ὀφείλεται, στο ὅτι δέν ὑπάρχουν σπουδαστήρια. δέν ὑπάρχει καλή βιβλιογραφία καί οἱ καθηγητές, ὄχι μόνο δέν εἶναι προσιτοί στούς φοιτητές, ἀλλά χρησιμοποιοῦν καί γλῶσσα στρυφνή. Γενικά, ὑπάρχει ἕνα μεγάλο πρόβλημα, ὄχι μονο μέ τή Σχολή μας, ἀλλά καί τις ἄλλες Σχολές. Γιατί δέν ξέρουμε τι θ' ἀπογοίνουμε. Οἱ γνώσεις πού μᾶς δίνουν, εἶναι συγκεχυμένες. Δεύτερον, δέν εἶναι αὐτές πού ἔπρεπε νά μᾶς δίνουν, ἀπό τήν ἄποψη τῆς τοποθετησης. Καί τρίτον, δέν εἶναι εξειδικευμένες. Θά μποροῦσε νά γίνη κι' ἐδῶ, κάτι ἀνάλογο μέ τά εὐρωπαϊκά Πανεπιστήμια, ὅσον ἀφορᾶ στό θέμα τῆς ἐπαγγελματικῆς ἀποκατάστασης. Ἐπίσης, δέν μᾶς δίνεται ἡ δυνατότητα νά συγκρίνουμε τό καπιταλιστικό μέ το σοσιαλιστικό σύστημα. γιατί δέν διδασκόμαστε τά μαθήματα τοῦ ἄλλου συστήματος. Παίρνουμε μιά μονόπλευρη κατεύθυνση κι' ἔτσι δέν ξέρουμε ποιό εἶναι το σωστό. Ὅσο γιά τούς καθηγητές, οἱ περισσότεροι εἶναι τῆς παλιᾶς σχολῆς, δέν ἔχουν προσαρμοσθῆ στά σύγχρονα δεδομένα.

— Τή στραβή διδασκαλία στά οἰκονομικά μαθήματα, πού τήν ἀποδίδεις;

— Μιά σκέψη, θά ἦταν, ὅτι δέν μᾶς μαθαίνουν καλη Οἰκονομία, γιατί ἡ Οἰκονομία ἔχει σχέση με την πολιτική. Ὑπάρχει ἕνας ολόκληρος κύκλος... Ὕστερα, μή ξεχνᾶμε, ὅτι τό καπιταλιστικό σύστημα εἶναι ἀνταγωνιστικό. Αὐτή τή σκέψη, μάλλον τήν ἀπορρίπτω. Καί καταλήγω στό ὅτι, γιά ὅλα φταίνε οἱ γνωστές δυσχέρειες πού ὑπάρχουν, πάνω στο γενικώτερο πρόβλημα τῆς Παιδείας στήν Ἑλλάδα.

● ΠΑΛΙ μέ μιά φοιτήτρια τῆς Φιλοσοφικῆς. Τήν Χριστίνα, 20 ἐτῶν, ἀπό τό Μαρούσι:

— Ἐσύ, ὅπως ἄλλωστε κάθε νέος, τήν ἐποχή πού τελειώνει τό Γυμνάσιο, θά ἔκανες ὄνειρα γιά τό Πανεπιστήμιο. Αὐτά τά ὄνειρα πού ἔκανες, ἀνταποκρίνονται στήν πραγματικότητα;

— Κατ' ἀρχήν, ὅταν ἤμαστε στό Γυμνάσιο, δέν ξέραμε πῶς θά βροῦμε τό Πανεπιστήμιο. Ἐγώ τουλάχιστον, εἶχα μιά γεύση ἀπό τό Πανεπιστήμιο, τῆς Ἀθήνας, ἀπό φίλες μου. Ἀλλά ἐδῶ, τά πράγματα, εἶναι τελείως διαφορετικά. Ἤμουνα, ὅμως καί τελείως ἀπροσαρμόστητη. Συγκεχυμένα, μοῦ ἄρεσε ἡ Φιλολογία σάν Ἐπιστήμη, μοῦ ἄρεσε ἡ λογοτεχνία καί ἡ ποίηση. Βέβαια, εἶχα ἀκούσει γιά τό ἐδῶ Πανεπιστήμιο μερικά πράγματα, ἀλλά ὅτον ἤρθα, εἶχαν πάψει νά συμβαίνουν.

— Δέν σέ καταλαβαίνω.

— Ἤρθα ἐδῶ τό 70. Καί ἤξερα, ὅτι πριν ἀπο μερικά χρόνια, ἀπό τήν ἄποψη τῆς διδασκαλίας, τόν τρόπο τῆς διδασκαλίας ὅλα ἦταν πολύ ὡραῖα. Φύγανε πολλοί καθηγητές, πού θά μποροῦσαν νά μᾶς ποῦνε μερικά ἐνδιαφέροντα πράγματα, κι' ἐκεῖνοι πού μείναμε, ἔχουν, ὑποθέτω, περιορισμοὺς γιά τό τί θά λένε στά παιδιά.

— Ὁ ἔρχομός σου, δηλαδή, ἐδῶ, ἦταν μιά ἀπογοήτευση;

— Ὄχι. Δέν περίμενα τίποτα περισσότερο. Ἤξη, εἶχα προσαρμοσθῆ. Γι' αὐτό καί βρῆκα πολύ φυσικό, νά διαβάζω στό βιβλίο τοῦ καθηγητή μου, τοῦ Σαγίνη, αὐτά πού γράφει γιά κάποιο βιβλίο τοῦ Τεριζάκη.

— Τί γράφει ὁ Σαγίνης καί γιά ποιό βιβλίο;

— Γιά τό «Δίκως Θεό» τοῦ Τεριζάκη, ὁ ὁποῖος ἀνήκει στό ἔργο τοῦ «Πεζογράφου τοῦ καιροῦ μας», ἀπό τό ὁποῖο κάνουμε μάθημα στο Πανεπιστήμιο. γράφει: «Στό "Δίκως Θεό" (1951) ὑπάρχει τό δεύτερο ἔνστικτο ἀνθρώπου, τοῦ Μεγάλη Ποροβίση πού ἀφέρωσε τά τελευταία χρόνια τῆς καταστροφικῆς νεότητάς του στήν ἀναστροφή τῆς Κλεοπάτρας καί τοῦ Τηλέμαχου τῶν διό ὀφσανῶν ἀνψιῶν του καί τοῦ μοναδική ἀντιουσιβή τῶν θνητῶν καί τῶν φοιντίδων του ἤταν, ἡ μιά νά

● Συνέχεια στή σελίδα 13

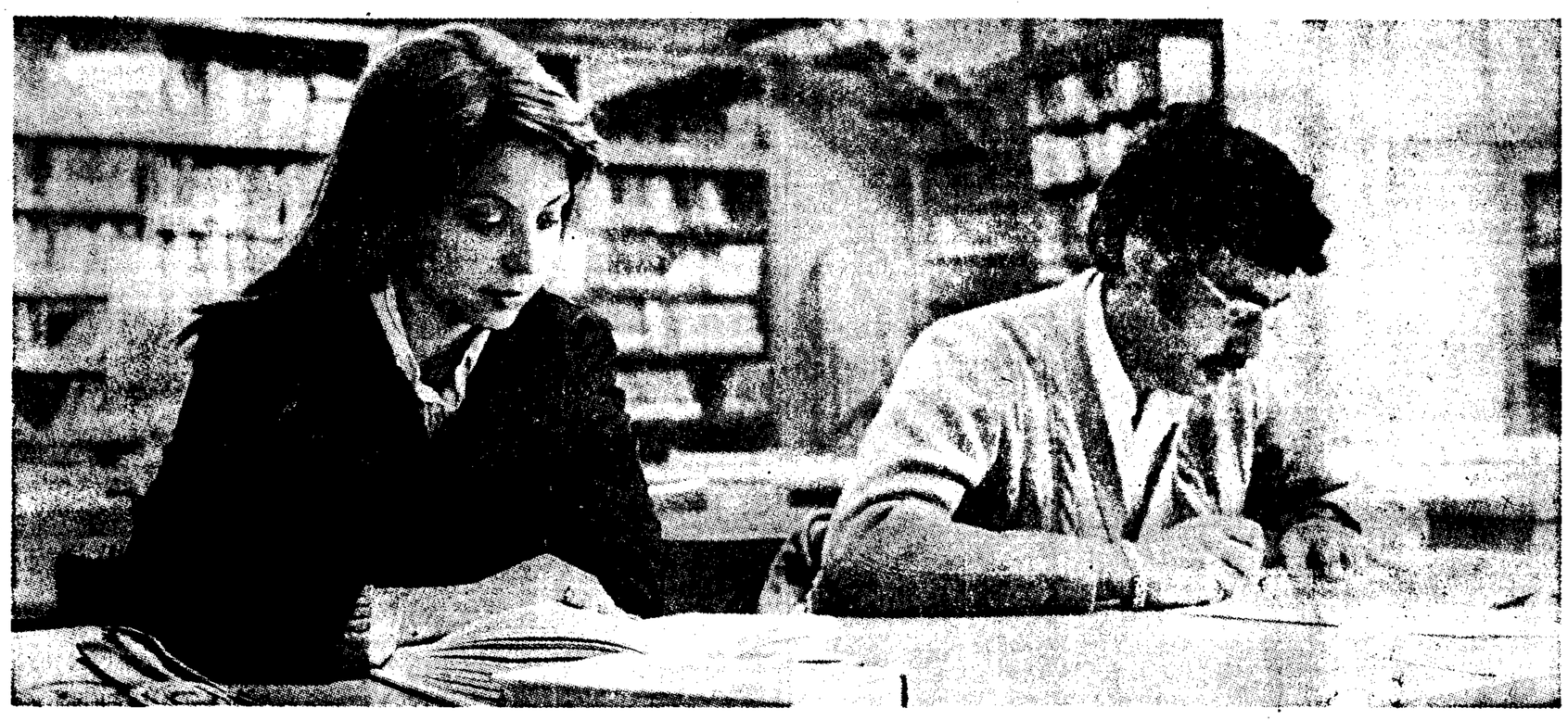

Ἐπιστήμη ἴσον μελέτη. Ὁλοένα περισσότερη μελέτη. Γι' αὐτό ἡ πολιτεία ὀφείλει νά ἐξασφαλίση στά παιδιά τίς καλύτερες συνθῆκες ζωῆς καί ἐργασίας

Ὕστερα ἀπό τή μελέτη, τό περίφημο ἀγγλοσαξωνικό «ρηλάξ» — κάθε ἄλλο παρά ἄγνωστο στόν τόπο μας. Φιλικές κουβέντες, ἐφημερίδα, κανένα ἀστεῖο...

Στό αὐριανό φύλλο:

ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

Ὀγδόη ἀνταπόκριση ἀπό τή Θεσσαλονίκη